

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
T: 080 81 80
E: gp@zagovornik-rs.si

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

E: gp.mnz@gov.si

Številka: 0702-227/2022/3
Datum: 22. 12. 2022

Zadeva: **Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede možnosti podaljšanja vozniškega dovoljenja prosilcu za mednarodno zaščito**

Spoštovani,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je prejel pobudo, v kateri pobudnik po pooblaščenki opisuje svoj primer nemožnosti podaljšanja vozniškega dovoljenja zaradi svojega statusa prosilca za mednarodno zaščito. Vozniški izpit je v času bivanja v RS na podlagi dovoljenja za prebivanje zaradi študija leta 2017 opravil v RS in pridobil slovensko vozniško dovoljenje. Julija 2020 je zaprosil za mednarodno zaščito, o čemer še ni pravnomočno odločeno. Vozniškega dovoljenja, katerega veljavnost je medtem potekla, pa sedaj ne more podaljšati, ker sistem, v katerega se vnaša podaljšanje vozniških dovoljenj, ne dopušča pridobitve vozniškega dovoljenja prosilcem za mednarodno zaščito. Težava naj bi bila v tem, da kot prosilec za mednarodno zaščito v RS nima prijavitelnega ne stalnega ne začasnega prebivališča, upravna enota pa nima dostopa do azilnega registra. Pobudnik v RS opravlja delo reševalca v UKC Ljubljana in vozniško dovoljenje za opravljanje dela nujno potrebuje. V RS tudi še študira in tukaj prebiva s svojo družino. Zato meni, da je diskriminiran na podlagi svojega statusa prosilca za mednarodno zaščito.

Zagovornik je po preučitvi zadeve ugotovil, da prosilci za mednarodno zaščito v času trajanja postopka za mednarodno zaščito zakonito prebivajo v RS, kar lahko izkažejo z izkaznico prosilca, s katero uveljavljajo tudi vse ostale pravice. Poleg tega ureditev v Zakonu o voznikih za izdajo, podaljšanje in zamenjavo vozniškega dovoljenja ter za opravljanje vozniškega izpita ne zahteva stalnega oziroma začasnega prebivališča, temveč kot pogoj določa običajno prebivališče. Ta pogoj pobudnik skladno z definicijo običajnega prebivališča izpolnjuje. Zato po oceni Zagovornika pravnih ovir za podaljšanje vozniškega dovoljenja pobudniku v konkretnem primeru ni, so pa dejanske (administrativne) ovire, in sicer v neprilagojenem informacijskem sistemu upravnih enot, ki te opcije ne predvideva.

Zagovornik načela enakosti Ministrstvu za notranje zadeve skladno z 21. členom ZVarD priporoča, naj v čim krajšem možnem času odpravi administrativno oviro in prilagodi informacijski sistem upravnih enot tako, da bo dopuščal pridobitev, podaljšanje ali zamenjavo vozniškega dovoljenja ter opravljanje vozniškega izpita tudi prosilcem za mednarodno zaščito.

Vljudno vas naprošamo, da nas v 30 dneh od prejema tega dopisa obvestite o upoštevanju priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Priloga:

- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika k priporočilu št. 0702-227/2022/3

Poslano:

- naslovniku (e-pošta),
- zbirka dok. gradiva

V vednost:

- Ministrstvo za infrastrukturo (po e-pošti: gp.mzi@gov.si)
- Urad Predsednika republike (po e-pošti: gp.uprs@predsednik.si)
- Državni zbor (po e-pošti: gp@dz-rs.si)
- Državni svet (po e-pošti: gp@ds-rs.si)
- Varuh človekovih pravic (po e-pošti: info@varuh-rs.si)

**UTEMELJITEV STROKOVNE SLUŽBE ZAGOVORNIKA K PRIPOROČILU
ŠT. 0702-227/2022/3**

Zagovornik načela enakosti Ministrstvu za notranje zadeve skladno z 21. členom ZVarD priporoča, naj v čim krajšem možnem času odpravi administrativno oviro in prilagodi informacijski sistem upravnih enot tako, da bo dopuščal pridobitev, podaljšanje ali zamenjavo vozniškega dovoljenja ter opravljanje vozniškega izpita tudi prosilcem za mednarodno zaščito,

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je prejel pobudo, v kateri pobudnik po pooblaščenki opisuje problematiko nemožnosti podaljšanja vozniškega dovoljenja, pridobljenega v RS, zaradi statusa prosilca za mednarodno zaščito. Navaja, da je v RS prišel avgusta 2017 na podlagi dovoljenja za prebivanje zaradi študija, študira na Medicinski fakulteti. V času bivanja na tej pravni podlagi je v RS opravil vozniški izpit in pridobil slovensko vozniško dovoljenje. Julija 2020 je v RS zaprosil za mednarodno zaščito, o čemer do danes še ni pravnomočno odločeno.

Nadalje navaja, da se je oktobra 2022, pred potekom veljavnosti vozniškega dovoljenja, obrnil na pristojno upravno enoto, da bi vozniško dovoljenje podaljšal. S strani delavke na upravni enoti mu je bilo pojasnjeno, da tega ne more storiti, ker sistem, v katerega se vnaša podaljšanje vozniških dovoljenj, ne dopušča pridobitve vozniškega dovoljenja prosilcem za mednarodno zaščito. Težava naj bi bila v tem, da kot prosilec za mednarodno zaščito v RS nima prijavljenega ne stalnega ne začasnega prebivališča, upravna enota pa nima dostopa do azilnega registra.

Glede na to, da v RS opravlja delo reševalca v UKC Ljubljana, vozniško dovoljenje za opravljanje dela nujno potrebuje. V RS prebiva s svojo družino, tukaj pa tudi še študira. Zato meni, da je diskriminiran na podlagi svojega statusa prosilca za mednarodno zaščito. Z namenom razrešitve problema se je obrnil na Ministrstvo za infrastrukturo (v nadaljevanju: ministrstvo). Prejel je pojasnilo, v katerem se ministrstvo sklicuje na 66. člen Zakona o voznikih (v nadaljevanju: ZVoz-1)¹. Iz pojasnila izhaja, da prosilci za mednarodno zaščito ne morejo pridobiti slovenskega vozniškega dovoljenja ali zamenjati veljavnega tujega vozniškega dovoljenja ali opravljati vozniškega izpita, dokler ne pridobijo statusa mednarodne zaščite, s katerim pridobijo dovoljenje za začasno ali stalno prebivanje.

Zagovornik je na podlagi navedb preučil ureditev ter ugotovil, da se vozniško dovoljenje v skladu z drugim odstavkom 59. člena ZVoz-1 lahko izda oz. njegova veljavnost podaljša, v kolikor ima oseba v Republiki Sloveniji **običajno** prebivališče. V skladu s četrtem odstavkom 2. člena ZVoz-1 je običajno prebivališče kraj, v katerem oseba stanuje vsaj 185 dni v vsakem koledarskem letu, zaradi osebnih in poklicnih vezi ali v primeru osebe brez poklicnih vezi zaradi osebnih vezi, ki kažejo tesno povezavo med to osebo in krajem, v katerem živi. Za običajno prebivališče osebe, katere poklicne vezi so v drugem kraju kakor njene osebne vezi in ki zaradi tega živi v različnih krajih v dveh ali več državah, se šteje kraj njenih osebnih vezi, če se ta oseba redno vrača v ta kraj.

Kot je razvidno iz pobude, pobudnik v RS neprekinjeno prebiva že dlje kot 185 dni. Pogoj običajnega prebivališča je tako v njegovem primeru izpolnjen. Poleg tega Zagovornik ugotavlja, da se 66. člen ZVoz-1 nanaša izključno na vozniška dovoljenja, ki so bila izdana v tujini. Podrobneje ureja pravila glede uporabe tujega vozniškega dovoljenja v RS. Sklicevanje ministrstva na to zakonsko določbo zato po presoji Zagovornika v tem konkretnem primeru ni pravilno. Ministrstvo naredi napačen zaključek, da prosilci za mednarodno zaščito ne morejo pridobiti slovenskega vozniškega dovoljenja ali zamenjati veljavnega tujega vozniškega dovoljenja ali opravljati vozniškega izpita, dokler ne pridobijo statusa mednarodne zaščite, s katerim pridobijo dovoljenje za začasno ali stalno prebivanje. Kot navedeno zgoraj, izdajo, veljavnost in podaljšanje vozniškega dovoljenja ureja 59. člena ZVoz-1, ki v drugem odstavku določa, da se vozniško dovoljenje **izda oz. podaljša** osebi, ki ima v RS **običajno** prebivališče ali predloži dokaze, da v RS študira že vsaj 6 mesecev. Iz prvega odstavka 72. člena zakona je razvidno, da enak pogoj velja tudi za opravljanje vozniškega izpita v RS. Zamenjavo vozniškega dovoljenja, izdanega v tujini, urejata prvi in enajsti odstavek 67. člena tega zakona, ki prav tako vsebujeta pogoj običajnega prebivališča. Zato Zagovornik meni, da razlaga ministrstva ni skladna z določbami navedenega zakona. Pogoj začasnega ali stalnega prebivanja za pridobitev, podaljšanje, zamenjavo vozniškega dovoljenja ali opravljanje vozniškega izpita iz določb ZVoz-1 namreč ne izhaja.

¹ Zakon o voznikih (ZVoz-1), Uradni list RS, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo.

Res je, da v skladu s prvim odstavkom 34. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju: ZMZ-1)² prosilec od dneva vložitve prošnje do pravnomočne odločitve o prošnji ne more zaprositi za dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ter po zakonu, ki ureja status državljanov drugih držav naslednic nekdanje Jugoslavije v Republiki Sloveniji. Vendar pa ima prosilec v RS kljub temu (zakonito) urejeno prebivanje (bodisi na naslovu azilnega doma bodisi kje drugje) in to lahko tudi izkaže z izkaznico prosilca. S podajo prošnje za mednarodno zaščito postane kraj njegovega prebivanja RS, kar je zavedeno tudi v azilnem registru. Z izkaznico prosilca uveljavlja tudi vse druge pravice, ki mu grede kot prosilcu za mednarodno zaščito. To prebivanje pa, če izpolnjuje merila, ki so za to določena (neprekinjeno prebivanje več kot 185 dni itn), zadosti pojmu »običajnega« prebivališča po ZVoz-1.

Poleg tega Zagovornik še opozarja, da imajo prosilci za mednarodno zaščito po prvem odstavku 87. člena ZMZ-1 po 9 mesecih po vložitvi prošnje pravico do prostega dostopa do trga dela. Pri tem niso omejeni oziroma vezani le na neposredno bližino svojega prebivališča, ampak si lahko zaposlitev iščejo kjerkoli znotraj občine svojega prebivanja (saj imajo kot prosilci za mednarodno zaščito gibanje omejeno le na občino, kjer prebivajo), kar pomeni tudi v bolj oddaljenih krajih občine. Zato vozniški izpit potrebujejo za prihod in odhod z dela. Prav tako pa ga potrebujejo tudi za samo opravljanje dela, saj si pogosto zaposlitev najdejo kot dostavljavci, raznašalci, poštarji. Povsem neživiljenjsko (hkrati pa, kot je navedeno zgoraj, tudi pravno nevzdržno) je stališče, da si v tem času ne bi smeli oziroma mogli pridobiti vozniškega dovoljenja, seveda ob izpolnjevanju vseh ostalih zahtevanih pogojev za to. Še zlasti pa je to stališče neživiljenjsko v obravnavanem primeru, ko je pobudnik vozniški izpit uspešno opravil v RS in pridobil slovensko vozniško dovoljenje, sedaj pa ga kljub izpolnjevanju ostalih pogojev ne more podaljšati zgolj zato, ker je prosilec za mednarodno zaščito. Očitno dejstvo, da je prosilec za mednarodno zaščito, ne moti njegovega delodajalca, saj je poklic, ki ga opravlja (poklic reševalca v UKC Ljubljana), za katerega nujno potrebuje vozniško dovoljenje, očitno eden izmed trenutno deficitarnih poklicev v RS.³

Glede na navedeno Zagovornik meni, da pravnih ovir za podaljšanje vozniškega dovoljenja pobudniku v konkretnem primeru ni, so le dejanske ovire, ki se kažejo v neprilagojenem informacijskem sistemu upravnih enot, ki opcije pridobitve, podaljšanja ali zamenjave vozniškega dovoljenja ter opravljanja vozniškega izpita prosilca za mednarodno zaščito ne predvideva.

Zato Zagovornik Ministrstvu za notranje zadeve na podlagi 21. člena ZVarD priporoča, naj informacijski sistem upravnih enot v čim krajšem možnem času prilagodi tako, da bo dopuščal pridobitev, podaljšanje ali zamenjavo vozniškega dovoljenja ter opravljanje vozniškega izpita tudi prosilcem za mednarodno zaščito.

² Zakon o mednarodni zaščiti (ZMZ-1), Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo in 54/21.

³ Festival poklicev, dostopno na <https://www.si21.com/Dogodki/VABILO-za-ogled-Festivala-poklicev-2022/>.